• L'Organització social.

Camí cap a la vera pau.

Resum d'una part del llibre:

FILOSOFIA I PRÀCTICA DE LA NO VIOLÈNCIA.

LES SEVES CAPACITATS I ESTRATÈGIES EN PROCESSOS DE TRANSFORMACIÓ SOCIAL

Lluís Maria Xirinacs i Damians.

Transcripció d'una conferència de 3 dies a:

La Plana (Bages), agost 2001.

L' ORGANITZACIÓ SOCIAL. CAMÍ CAP A LA VERA PAU.

NOU MODEL DE SOCIETAT. L'ÀMBIT PÚBLIC.

Treballar un nou model de societat mereix tot un curs d'estiu. S'ha posat de moda arreu del món buscar models alternatius de societat perquè hi ha un cansament general de la política. La gent s'ha desentès, els polítics són massa proteccionistes i depenen massa de les multinacionals. Hi ha reformes econòmiques que serien molt viables però si no hi ha empenta política no es fan. Una reforma econòmica sola no es fa, el sistema és molt fort. Es poden fer reformes moderades en el sentit que dèiem de la "i" i no de la "o", no capitalisme o comunisme, ans superació del capitalisme i del comunisme.

Agustí Chalaux és el pare d'una de les propostes de reforma econòmica més importants. L'anomena "moneda telemàtica o capitalisme comunitari", per oposició al capitalisme privat que hi ha ara. És a dir, el comú també ha de menester capital i en té una font assegurada.

Tots hem de vigilar i tots hem d'ajudar-nos a vigilar. Perquè una cosa és la bona voluntat i una altra és la intel·ligència, que ha de ser crítica i desapassionada i veure-hi el bé i el mal en cada cosa. N'hi ha que semblen bones al principi i acaben essent dolentes, per exemple, quan a Rússia guanyà Lenin digueren: Cal que cap obrer no es quedi sense casa. Però destinaren massa diners a aquesta finalitat i els hi faltaren per a l'agricultura. Què s'havia de fer?, deixar la gent al carrer i fer agricultura?, o deixar l'agricultura penjada i la donar pisos a la gent, però sense menjar? Les qüestions, ecològicament parlant, totes són circulars, totes s'interinfluencien. Trobar la intel·ligència conjunta és difícil, perquè una de les raons de perquè el sistema és

dolent és perquè és massa fragmentat i cadascú busca únicament el bé del seu compartiment. Arranjar tot això és un treball seriós i molt interessant, obliga a ser social, a tenir en compte els altres i, a més a més, estem condemnats a fer-ho perquè la terra s'ha fet petita i fins i tot arribarà un dia que les multinacionals no tindran de què viure, hauran de canviar de manera de funcionar.

Hi ha un principi que diu: "Penseu en global per actuar en local". Això vol dir que quan tu fas una peça petita, per exemple en ceràmica, tens en compte tota la globalitat de l'univers i la fas de manera que no destorbi la resta. Quan facis aquesta primera peça vigila de donar-li aquella "curvatura" que la lligarà amb les altres, com quan construeixes un arc.

Imagineu una bola, amb dos hemisferis, per a representar la societat, entenent per societat qualsevol manera d'ajuntar individus. També es podria dir col·lectivitat. Imagineu que a dintre d'aquesta superfície esfèrica, com recolzant-la per sota, hi ha una altra, un xic més petita, que representa l'individu. L'esfera més petita i concèntrica de l'individu pot arribar a tots. Els punts de l'esfera social. La societat se sustenta en individus. El senyor president de la nació és també un individu, tot i que representi la nació sencera. L'individu marca un àmbit, que és el privat o individual. Cal trobar una alternativa de model de societat no violenta perquè totes les societats actuals estan fundades en la coacció i la violència. L'Estat no deixa de ser l'element coactiu, fent lleis vinculants (Parlament). El Govern executiu les executa. I la gent, que es pensa que és lliure, només ho és mentre no toqui les parets de la presó legal en que viu confinada. Per tant, somniar amb una societat alternativa sense coacció, de moment, es fa molt difícil i el que podria ser una mica més fàcil és pensar en societats menys coactives de les que tenim. Ja sé que això és molt trist, que ens agrada la il·lusió de què tot s'arregli, però no és fàcil.

El que ara explicaré, que és el resultat d'un treball de quasi bé vint anys de diferents persones, és una cosa viable, no és una utopia molt forta. Per saltar de la violència a la no violència també s'ha d'anar frenant perquè si no pots crear més problemes dels que pots resoldre. Doncs, primerament hi ha un àmbit privat que està per sota de la societat, que ha estat potenciat per tot el que és la Il·lustració, la Modernitat, l'Enciclopedisme, la Revolució Francesa, el liberalisme, etc., és l'ideal de llibertat, de què cada individu faci el que li doni la gana. Si no hi hagués coacció social a sobre, els individus farien el que els donés la gana, fins a matar-nos els uns als altres. Qui té raó Rousseau o Hobbes? Aquest últim diu que ens mataríem i Rousseau diu que els naturals espontanis funcionen fan la mar de bé. Com que no podem experimentar d'aquesta manera pura, no podem dir res; només que hi ha una base que, diguem-ne, queda legitimada pels Drets Humans.

A la majoria de països, de la societat no queda quasi bé res més que una altre espai que no és el privat, sinó l'àmbit oficial. L'àmbit oficial, en aquest esquema, seria la mitja esfera del nord, una espècie de casquet, perquè és rodó, posat damunt de la societat.

Hi ha, tanmateix, un altre àmbit de la màxima importància, que avui dia passa desapercebut, i que originalment era essencial, tant que l'àmbit privat i l'àmbit oficial eren petits territoris. En alguns llocs ni tan sols havia àmbit oficial, ni tampoc, quasi bé, àmbit privat. I aquest àmbit –el públic-, que és la mare de la societat, avui dia està devorat per uns i per altres. Direm àmbit públic a la mitja esfera del sud. Etimològicament "públic" ve de "poble", vol dir, *populus pubicus*, és a dir poble adult, poble amb pèl al pubis. I aquest àmbit públic no és oficial ni privat. Doncs què dimonis és? La *res publica* és la cosa pública. I quina és aquesta cosa pública? La república, com diem nosaltres, però amb un significat més ric. La gent entén per

"república" que no hi hagi monarca. I una república pot ser monàrquica. Per exemple, la República Francesa és monàrquica, encara que la corona no és hereditària, la presidència és electiva però és una persona individual la que mana (*monos-*, *-arkhos*), és el president de la república. I, a més, allò que hi ha a sota del president tampoc és una república, és àmbit privat i àmbit oficial, i res més.

Un exemple del que és l'àmbit públic és el dels boscos que hi ha a Campelles. Els diuen comunals. En aquest boscos l'ajuntament no hi pot intervenir; té prohibit per la llei tocar-los. Els privats també ho tenen prohibit per la llei. Doncs, qui en pren cura? Segons la llei de propietats comunals, cal fer assemblea de poble, i aquesta assemblea, per consens, determina que se'n fa de la fusta i del territori del bosc. En aquesta assemblea estan incloses les autoritats del poble però no com a autoritats, sinó com a components del poble. I l'ajuntament està obligat a obeir el que digui aquesta assemblea. Aquesta és una romanalla de temps antics en què a tot arreu hi havia béns comunals. I els béns comunals no tenen res a veure amb els béns oficials de l'estat, és a dir, amb l'economia estatal o, en aquest cas, municipal, que usurpa el nom i es diu pública, ni tampoc amb l'empresa privada. Quan explicava tot això, a Cardona, la gent em va dir: Aquí també tenim una cosa igual. Què teniu? Aquí les fonts, les canonades, la distribució, l'economia i la comptabilitat de l'aigua són comunals. I, com ho feu per administrar això? Està dividit el poble, tradicionalment, en barris per tot el municipi. Cada barri es reuneix per enviar un delegat a una assemblea de delegats de tots els barris. I aquesta decideix que es fa amb l'aigua. Exemples semblants als de Campelles i de Cardona n'hi ha per tot arreu. Resten àmbits on es discuteixen les coses públiques, com es feia en l'àgora grega antiga o el fòrum romà. Avui queda en alguns llocs la plaça pública, per reunir-nos. A la sortida de missa gran, els homes es reunien davant de la plaça i explicaven acudits i refeien mil enraonies, però, sobretot,

discutien de la cosa pública, la cosa de tots en conjunt. Això és la vida pública, l'àmbit públic.

L'ideal fóra que la sanitat fos pública i no privada o oficial, que l'ensenyament fos públic, no privat ni oficial. Algunes escoles van provar-ho de fer-ho així en temps de la Mancomunitat de Catalunya, però han acabar essent oficials dels ajuntaments. Una altra cosa hauria de ser pública: la terra. I quan dic la terra, vull dir el sòl, no l'habitatge. També cal que siguin públiques les infraestructures de transport, comunicacionals, de llum, aigua i gas, etc.

En Marx ja s'ho olorava. Quan ell parlava de socialització es referia a convertir quelcom a l'àmbit públic. Lenin i Stalin ho pervertiren en estatalització. Amb l'augment de l'àmbit públic es tractava d'aconseguir un control de l'estat per part del poble. Però el poble no són els individus, ni tan sols la suma de tots ells. El poble és una altra cosa que ara anirem veient. Perquè la característica més important del sector públic hauria de ser l'assemblea de barri, de municipi, de comarca, etc. L'assemblea no és de ningú, ni de cap partit, ni de cap sindicat, ni de cap individu privat, ni de cap estat. És al revés, l'estat ha d'obeir l'assemblea. Si la cosa pública anés per aquests camins es generaria una democràcia de base, forta, ferma, que controlaria l'estat. Constituiria una retroacció compensatòria a l'acció que és la política. Respecte de la política, la gent es pensa que les eleccions, els referèndums, etc., són la democràcia en actiu, l'exercici de la democràcia i la legitimació d'un representant. Per això en aconseguir Aznar o Zapatero la majoria electoral sembla plenament legitimat democràticament. Així ho diuen ells: *nosotros los demócratas*. Jo introdueixo una correcció terminològica, que per a mi és transcendental: Les eleccions i els referèndums són una consulta de l'àmbit oficial a l'àmbit privat. Allí no intervé l'àmbit públic i democràcia vol dir poble fort, o força de poble. I, prèviament,

democràcia vol dir que hi hagi poble, que no estigui massificat, que estigui prou informat, que pugui debatre les qüestions lliurement, que els debats portin a consensos i que aquests consensos siguin obeïts per l'Estat, mani el polític que mani. Aquesta radical autoritat , que és a la base de tot poble madur, en direm "demòtica" (autoritat directa del poble) per oposició a "política" (autoritat de representació delegada).

Totes les Constitucions s'omplen la boca dient que "democràcia" vol dir que l'Estat obeeix la voluntat del poble. Altrament, diuen, fórem en dictadura o en despotisme, o en aristocràcia, etc. "Democràcia" és que prevalgui la voluntat del poble expressada en assemblea unitària, és que l'Estat obeeixi el poble. El poble és el fort i l'Estat és un servei que el poble es dóna a si mateix, sobretot per a aquelles coses que encara no sap consensuar i és urgent actuar. Aquesta terminologia és important. Segons com, quan canvies el nom es canvia la manera de fer les coses. Des de fa temps hi ha un debat, que no s'acaba mai, sobre si escola pública o privada, si televisió pública o privada, si sanitat pública o privada. A Catalunya Convergència està tirant cap al privat i l'esquerra potser ho faria al revés. Però si no es troba solució fàcil a un problema, potser que estigui mal plantejat. Quan s'arrossega segles i segles una antinòmia sense solució, tal volta és que s'ha de plantejar d'altra manera. I aquí tenim l'altra manera, l'aparició de l'àmbit públic tercer entre privat i oficial enfrontats. Aleshores, posem comunitat en la part sud de l'esfera.

L'ASSEMBLEA D'ASSEMBLEES.

Una altra qüestió és que la comunitat vivent d'un poble no massificat s'expressa per l'assemblea. Ja sabeu que les constitucions diuen que la sobirania rau en el poble i tots els poders de l'Estat emanen del poble. I també acceptat per tothom, és que democràcia vol dir que

els estaments oficials, els partits polítics, els representants del poble obeeixin el poble. Aquesta, només és una veritat teòrica. La manera de què el poble sàpiga el què vol, és que estigui organitzat, que sigui orgànic, si no és orgànic no sap què vol. ¿Que passa quan es pregunta l'opinió als privats, a l'hora de fer unes eleccions? Cadascú pensa pel seu compte i ningú no pensa col·lectivament. I, per tant, queda confusa i caòtica la voluntat unitària de la comunitat. En canvi, una comunitat que, prèviament a unes eleccions, es reuneix en assemblea i descobreix i consensua el que ella vol -el seu programa de quatre anys-, pot exigir als partits polítics que ho tinguin en compte a l'hora de legislar i governar. Altrament caldrà començar a actuar en contra de l'estat i dels polítics per via no violenta. Si es feia per via violenta s'estaria repetint l'estat.

La gent es pregunta, davant d'aquest model, una assemblea aquí i un Parlament allà?, què passa?, és l'assemblea un contrapoder? L'anihilació de l'àmbit públic fou consumada per la Revolució Francesa també, però ja venia iniciada de molt enrere, dels estats absoluts que havien intentat destruir-ho tot, fins i tot els parlaments. Per què el parlament es va revolucionar amb la Revolució Francesa. No sé si recordeu, els Estats Generals van convocar els tres estaments: l'església, l'aristocràcia i l'estat pla, i aquest últim es va rebel·lar contra els altres perquè eren excloents i va quedar un parlament més normal. Van fer parlament francès però l'assemblea popular no fou recreada a imatge de les repúbliques grega i romana. I la gent diu, per què en calen dos? Fixeu-vos que el que us vaig a explicar és cibernètic i la cibernètica requereix un grau d'intel·ligència una mica més alt –acció i retroacció- que el que estem acostumats a fer servir -acció i reacció-.

L'estat –acció- és el controlador del poble –reacció-. L'assemblea és una retroacció que actua sobre l'acció que fa tot Estat. Tenim uns

models molt clars en les *polis* gregues. Abans, en les societats matriarcals del Paleolític superior, només hi havia una mare que presidia per honor, però qui manava eren les assemblees de tots els adults, dones i homes. El patriarcat posterior destrossa la democràcia. Aquesta reapareix poc a poc a molts llocs diferents com a conquesta del poble. Segurament a Mesopotàmia ja va reaparèixer la democràcia fa 5000 anys, però tenim poques dades. On apareix amb tota la seva força és a Grècia, a les seves *polis*. Ells no en deien només *polis*, en deien *polis kai demos* i nosaltres ens hem quedat amb la *polis* i ens hem menjat el *demos*, que en grec és poble, és públic. Democràcia vol dir força del poble i els grecs són els fundadors de la democràcia i els inventors de la paraula democràcia. Evidentment, tenien defectes estructurals que venien d'herències pròpies i d'altres llocs com, per exemple, l'esclavitud, o el tracte de la dona que quedava exclosa, o dels estrangers als quals no deixaven participar, etc. Però, a part que existia el parlament o cambra de representants que es deia *boulé*, tota la gent que estava acceptada, tota ella podia intervenir en l'assemblea, que se'n deia *ekklesía* en grec. *Ekklesía* és una paraula que ve del verb *enkaleúo*, que vol dir "convocar", "convocatòria", "crida a sessió d'assemblea. La gràcia i la legitimitat sobirana d'una assemblea rau en què hi pugui prendre part tothom que estigui afectat per aquella assemblea i estimi la comunitat corresponent per damunt d'altra cosa (sobirania). Si només hi poden anar alguns, no tenim democràcia. L'única condició que es posa a l'assistència és que es vulguin el bé de la comunitat per damunt d'altres béns, tant particulars com oficials. És a dir, que si en una comunitat hi ha un bisbe anomenat per Roma per defensar els interessos del Vaticà, aquest no en forma part. I si el bisbe és arrelat a la terra i vol el país, aquest, sí. Ha d'haver-hi aquest discerniment sinó se'n va tot en orris. Igualment cal dir d'un *imam*, que vingui de l'Aràbia a fer una comunitat musulmana sense preocupar-se de la comunitat del país; també aquest en resta exclòs.

Ara, si és un musulmà que es preocupa per tota la comunitat del país, llavors entra. O andalusos, o espanyols, o alemanys a Mallorca o a Calella, o multinacionals o polítics espanyolistes, etc. És a dir, qualsevol persona, vingui d'on vingui, es acceptada només amb una condició: que aquí defensi el d'aquí, no que tracti d'implantar el d'allà aquí. Allà una cosa i aquí una altra, perquè sinó no hi ha diversitat. A vegades se'ns omple la boca de la paraula diversitat per barrejar-ho tot i això provoca uniformitat i no diversitat.

Allò que demano, i que es feia a Grècia, és que la iniciativa legislativa estigui en l'*ekklesía*. Iniciativa vol dir: *Demanem a l'Estat que ens prepari una llei de transports*, per exemple, *i volem que aquesta llei tingui aquests punts*. Això, per consens en l'assemblea. Llavors, l'assemblea encarrega al Parlament la redacció d'aquesta llei, perquè allí hi són els que en saben i tindran en compte tota la legislació per veure si va en contra d'altres coses.

L'assemblea ha de permetre que tots els que vulguin hi puguin ser. Els que no hi volen anar no hi van i resten en un nivell privat perquè no hi han volgut anar. Si vénen pocs, aquests són la comunitat, els altres són individus massificats i irresponsables. I aquests són la comunitat perquè són els únics que es belluguen a favor de la comunitat.

Els anarquistes troben una gran oposició perquè la gent que no n'és els hi diu: *Com vols, per exemple, que a Barcelona que són tantes persones es facin assemblees en què hi puguin venir tots?* Això és un argument que es juga molt, perquè la gent està farta d'assemblearisme, d'assemblees massificades manipulables. Aquestes assemblees són intractables. La persona humana només és ben tractada si la relació és entre poques persones. La resta és *algarabía*. De seguida es desequilibra l'assemblea i, només, dues o tres

persones són actives, que són les que preparen l'assemblea, fan la convocatòria, etc., i la resta només escolta i, en el millor dels casos, només ha d'obeir el que diguin els altres. Llavors es crea un trencament de la comunitat humana en dirigents i dirigits. Ja no és democràcia.

Com es resol el problema de les assemblees grosses? En aquesta proposta comencem per la primera assemblea, l'assemblea de llar, que, com tota assemblea, ha de ser lliurement confederada, que tot adult que vulgui pugui sortir, que sigui entre iguals, que tots els participants tinguin les mateixes responsabilitats i els mateixos drets sobre el territori o sobre la corresponent comunitat i que tots respectin les diferencies de tots, la singularitat de cada part. Aquestes serien les condicions d'una assemblea, tot començar per la de llar. En Franco, que a vegades l'encertava, deia que la família era la pedra fonamental de la societat i aquí estem dient el mateix, perquè és el primer pas.

En passar al nivell següent, i aquest pas és important, la nova assemblea no és una assemblea d'individus, sinó una assemblea de llars. I això és important perquè ací s'ha acabat la influència dels individus. Aquests han arribat a la llar i punt, excepte que siguin solters que llavors passen a formar part de la immediata superior. L'important és aprendre que una persona és elegida per la llar per representar-la a ella en l'assemblea de barri. Ell no es representa a si mateix, sinó que representa la llar. I si representa la llar vol dir que si en un consens de llar s'ha dictat una cosa que no és la que li agrada a ell, ell ha de defensar, no el que li agrada, sinó el que ha consensuat la llar. Si ell l'estima de veritat preferirà la voluntat col·lectiva a la seva individual. En el novell immediat superior al de llar poden haver-hi unes poques llars i, per tant, tenim una assemblea petita i tractable. I així successivament. Un barri es pot

subdividir en veïnats, carrers, trams de carrer, cases, escales, segons calgui per fer petites les assemblees; un districte o veral barceloní es pot subdividir en barris; un municipi es pot subdividir en districtes o verals, etc. Cadascú, treballant en el seu lloc, pot fer la seva feina d'assemblees. El que s'ha d'atendre molt és que el representant representi l'assemblea de sota, no el seus interessos particulars. Si no fos així caldrà apartar-lo. I això s'ha de vetllar perquè això és la sostenibilitat de la vida pública. És com un castell humà on, si falla un casteller, cau tot el castell. I, no obstant la dificultat, es fan castells. La qual cosa vol dir que és possible la unió d'esforços positius. I tant és així que, lligant amb el que dèiem abans, que aquesta és una de les formes més eficaç de fer entrar en la cultura catalana a la gent immigrant. I, encara, una altra cosa, el gènere. Fins ara els castells eren cosa d'homes i ara ja no, ja és cosa d'homes i de dones. També "el castell de les assemblees".

A més, els partits parteixen, les assemblees *ensamblen*, acoblen. Els partits funcionen pel dissens, pel dissentiment, i les assemblees funcionen pel consens, pel consentiment. Per definició. I totes dues coses són bones, perquè el dissentiment ajuda a discernir i fa crítica i la crítica és bona. El consentiment fa que *corramos un estúpido velo* com deia aquell, és a dir, tapar una mica les diferències per aconseguir igualtats i això és bo però també és perillós.

Una altra cosa que volia assenyalar és que no solament a l'assemblea poden entrar els immigrants de ple dret. El bisbe de Barcelona, o d'on sigui, podrà participar en les assemblees del país si actua com a ciutadà. En canvi, si actua com defensor dels interessos del Vaticà a Barcelona, podrà ser considerat ambaixador però no estarà a l'assemblea. Ara en tenim d'ambaixadors com a membres de ple dret dintre de totes les nostres institucions internes, els quals treballen més pel seu país o per interessos forans que no pas per aquí. Però,

per exemple, imagineu-vos l'assemblea del barri de Sant Gervasi de Cassoles de Barcelona. Hi ha un senyor, que es diu Jordi Pujol. Pot venir a l'assemblea d'aquest barri?, o no? Evidentment que sí. Com a Jordi Pujol sí, però com a representant de la Generalitat no i com a representant del seu partit polític tampoc. La gent de partit pot estar a les assemblees amb una condició, que aprengui, igual que una altre persona que hi està, que ha de defensar el d'aquí i no el seu, o el del seu partit. Hem d'aprendre a fer créixer en nosaltres la capacitat mental social. Cal que siguem dobles: cervell per allò meu i cervell per al comú. Això farà augmentar la nostra capacitat cerebral en un grau molt alt. Si això no s'entén bé, causa esquizofrènia, o decanta a fonamentalismes del tipus que sigui.

L'ESTAT.

En la part alta de l'esfera hi ha l'autoritat delegada o representativa, avui dia tant i tant inflada. Sabeu que normalment es divideixen els poders en legislatiu, executiu i judicial. Cadascú d'aquests poders té una feina: el legislatiu té la feina de preparar el futur; l'executiu de realitzar el present i el judicial de vigilar el passat. Els jutges han de vigilar el que s'ha fet, el govern ha de mirar què mana la llei i actuar segons llei i el legislatiu ha de fer les lleis pel futur d'una societat. Avui dia hi ha una anomalia terrible, antidemocràtica: la iniciativa legislativa la té el govern. És a dir, a tots el països que es diuen democràtics, la iniciativa legislativa la té el govern i el programa amb el que guanyen les eleccions marca quines lleis faran; les preparen i després les porten al parlament perquè les aprovin. I posat que, normalment, en el sistema actual, la majoria del parlament la té el govern, aquest té la "seva" llei aprovada de segur, excepte quan no té la majoria i no ha fet pactes suficients. Però la gràcia d'un govern estable és que les seves propostes de llei guanyin. En canvi, si la iniciativa legislativa, en comptes d'estar en el govern, estigués en

l'assemblea, les coses serien molt diferents, perquè és la voluntat del poble.
Per aconseguir això, una de les coses que proposem és que l'elecció del govern no tingui res a veure amb l'elecció del parlament. El govern s'hauria d'elegir entre candidats que no fossin de cap partit, perquè el govern només ha de mirar d'executar la llei. La paraula govern ve d'una paraula llatina, *gobernare*, però també d'una paraula grega que és *kibernetes*, que era el timoner que guiava la barca. I d'aquí surt la paraula cibernètica. Igual que hem aconseguit posar la raó en un ordenador, raó mecànica, el govern podria ser automàtic i versar només sobre el control de les coses, no de les persones. Però mentre no ho sigui, no es pot negar que la seva feina és molt mecànica. Està bé que hi hagi en el govern persones humanes perquè les lleis, no s'adapten del tot a la complexa realitat social. Però aquest humanisme que cal tenir en compte, també sovint es fa servir per a tota classe de favoritismes.

Tècnicament l'Estat només és constituït per aquestes dues potestats: el legislatiu i l'executiu. El poder judicial ja no és Estat, però, encara que no ho sigui, és territori oficial perquè allò que decideixen els jutges és sentència i, per tant, és vinculant. L'ideal fóra que la llei fos per conciliació, seria més no violenta; actualment és per coacció. Avui dia, el deu per cent de la població total dels EE.UU. està a la presó, és una plaga. I a més les han privatitzades i les empreses privades exploten al pres d'una manera descarada.

Una cosa essencial de la llei és que sigui independent del poder legislatiu i del poder executiu. El parlament, avui dia, per mantenir-se independent del govern es fa els seus propis pressupostos. Doncs, els jutges haurien de fer igual per ser independents. I nomenar els propis alts càrrecs amb independència dels altres poders.

EL TESTIMONI PROFÈTIC.

A la quarta i última autoritat, poc apreciada com a tal entre nosaltres costa de posar-li un nom. Quan jo estava a la Plaça Sant Jaume, l'any 2000, van venir musulmans catalans i em van dir: *Lluís, el que fas ens agrada molt i només et donarem dos consells, un que els catalans aprenguin a funcionar per assemblea, com fem nosaltres, i l'altre que aprenguin a tenir autoritats espirituals*. I es tracta de què siguin autoritats emanades de l'esperit no del poder temporal. Que siguin autoritat perquè el poble els veu com autoritat, sense tenir cap nomenament de ningú, ni ser elegits. Són aquells dels quals el poble diu: *A aquests els hem de vetllar com una cosa sagrada perquè són com una llum encesa en mig de la foscúria*. I això els pobles que s'estimen a si mateixos ho vetllen molt. La paraula grega que em ve aquí és *jerarquia*, que vol dir autoritat sagrada. Tanmateix, posat que els sistemes imperants són molt poderosos, s'han apoderat de les religions. I això passa pràcticament a tot el món, en llocs més i en llocs menys, i les religions són un sistema d'imperialisme espiritual tant fort com l'imperialisme militar. Aquestes religions arrosseguen molta cultura i molta civilització i aquesta civilització dissimula el poder. Però el difícil i bo és discernir que és civilització i que és poder.

Aquí no he posat la paraula jerarquia perquè és molt mal entesa. De seguida penses en les jerarquies eclesiàstiques. Aleshores, he posat altres paraules, que, encara que tampoc són exemptes de tergiversació, les podem fer bones nosaltres, que són les paraules "profecia" i "testimoni". Si el nostre món fos realment democràtic, el parlament seria l'expressió de la comunitat, el govern seria l'expressió de l'economia, la llei seria l'expressió de l'ecologia i el testimoni seria l'expressió de l'*ecumene*, de l'ànima col·lectiva.

EL PRINCIPI DE SUBSIDIARIETAT.

Una altra cosa que hem d'aprendre a fer. En comptes de pensar que el de sobre cal que es faci responsable de tot el que hi ha a sota, cal pensar que els de sota s'han de fer responsables de tot el que hi ha a sobre. Talment com en els castells humans de què hem parlat abans. Tot el que es pugui fer a baix que no es faci a dalt. Per exemple, suposem que hi ha un jutjat al Bages i esclata un conflicte a Navarcles; si aquell conflicte afecta a Navarcles i no afecta als altres municipis, no té perquè ser jutjat al Bages sinó a Navarcles. Aquest és el principi de subsidiarietat, que és essencial per a la democràcia. Per exemple, des d'un punt de vista massiu, científic, electoralista, etc., l'Estat ha de tenir un cens per a tots els ciutadans, perquè si no se'ls hi esmunyirien trampes a l'hora de les eleccions. És una tasca mastodòntica, terrible, que cada quatre anys cal tornar a fer, com les eleccions, i representa unes despeses enormes, perquè la ciència és cara. Per aquesta via de la comunitat el cens ha de ser igual de precís, però ha d'estar limitat als pocs membres de cada assemblea. Al Bages l'únic cens que interessa és el dels municipis d'aquella comarca. Però només dels municipis, no de la gent dels municipis. I en el municipi ha d'haver el cens, no de la gent del municipi, sinó dels barris, amb les característiques de la persona col·lectiva que és cada barri. Llavors, baixes al barri i tens les característiques de cada carrer i cada carrer les característiques de cada llar. Això és lent. Està pres del model de la biologia. En la biologia hi ha les vies ràpides i les vies lentes.. Aquesta que us he explicat és una via lenta, però és una via molt segura i, en canvi, la ràpida és molt perillosa i, per tant, no la podem permetre com a exclusiva.

Amb un augment de cultura democràtica anirem tenint menys contradiccions de les que ara hi ha. Tanmateix hi ha davant un període de transició molt perillós, perquè els poderosos estan

acostumats a manar molt i quan els comences a restar poder, perquè el poble recupera el poder que havia regalat per complicitat amb l'opressor, poden provocar estrebades fortes i s'ha d'anar també amb prudència.

L'ECONOMIA.

I finalment, hi ha el tema econòmic que en el nostre model, quasi bé és més original que el que us he explicat i molt factible. No planteja radicalitats com va fer el comunisme en nacionalitzar totes les empreses i els bancs. Els socialistes a França quan van arribar al poder. Van nacionalitzar la gran banca. La revolució dels clavells a Portugal també va nacionalitzar tota la gran banca. Doncs, amb el nostre model no s'haurien de prendre mesures tant fortes econòmicament. Així i tot, no sé si recordeu, quan a Nicaragua es buscava el que deien la tercera via, entre el comunisme i el capitalisme, Nord-americà no ho va tolerar tot i ser la cosa molt més *flou* que altres mesures comunistes.

Tenim entre mans una espècie de síntesi entre capitalisme i comunisme. És capitalisme i comunisme. I ajuntar això sense fer un xip-i-xap és difícil, però aquest no és mèrit meu sinó de l'Agustí Chalaux. És una proposta de gran vàlua. La tenim a la reserva, per si algun dia hi ha subjecte revolucionari a punt per revolucionar l'objecte.

Lluís Maria Xirinacs i Damians.
La Plana (Bages), agost 2001.

Biografia de Lluís Maria Xirinacs

Lluís Maria Xirinacs, ex-senador durant la transició i candidat al Nobel de la Pau els anys 1975, 76 i 77, és conegut per la seva defensa de la pau i dels drets del país. Va ser un home savi que va adquirí coneixements de filosofia, teologia, no violència, sociologia, economia, política, física, biologia, etc.

Nat a Barcelona el 1932, s'ordenà sacerdot als vint-i-dos anys. Als 34 ja va refusar els diners que l'estat donava als capellans que tenien cura de parròquia i va combatre la vinculació església-estat amb una llarga vaga de fam que va tenir molt d'impacte. Entre els anys 60 i 70 va fer cinc vagues de fam més, va ser un dels impulsors de l'Assemblea de Catalunya i el règim franquista el va empresonar dues vegades (1972 i 1974-75). Seguidor de les tesis de Ghandi i de la lluita des de la no-violència, es va estar a peu dret davant la porta de la presó Model de Barcelona, dotze hores cada dia durant un any i nou mesos, fins que no es va aprovar la llei de l'amnistia.

També la dècada dels 60 varen ser anys de dedicació eclesiàstica. En aquells temps va escriure *La via. Iniciació cristiana* 1962. *Any de Déu* 1966. *Secularització i cristianisme* 1969 i *Futur d'església. Comunitat cristiana de base* 1970. Mes tard escriu *La Bíblia: comentari crític global 1976.*

L'any 1975 publicà *Subjecte. Meditació delirant a prop d'una font dita. Font de la Vera Pau* i l'any 1976 *Diari de presó* en dos volums: *L'espectacle obsessiu* i *Entro en el gran buit.* Tots ells escrits dins la presó.

El 1977 es va presentar com a independent a les eleccions generals i, amb més de mig milió de vots, va arribar a ser senador per Barcelona.

El 1980 va abandonar la política activa i l'any 1984 fundà amb Agustí Chalaux i altres persones el Centre d'Estudis Joan Bardina, on desenvolupà l'estudi d'un nou model polític, econòmic i social anomenat "Capitalisme comunitari o Moneda telemàtica". No va deixar la lluita, tanmateix, però sí el sacerdoci, l'any 1990.

El 2000 va tornar a protestar de manera activa, plantant-se cada dia a la plaça de Sant Jaume per demanar que es comencés a constituir l'Assemblea dels Països Catalans.

Candidat al premi Nobel de la pau els anys 1975, 1976 i 1977, destacà per la defensa dels drets humans, les seves vagues de fam i mètodes de protesta no violents, sobretot per la seva manifestació diària davant la presó Model de Barcelona durant un any i nou mesos per reclamar l'amnistia pels presos polítics.

Una de les obres més coneguda és la trilogia de memòries polítiques *La traïció dels líders,* publicada entre 1993 i 1997, on critica el paper dels polítics postfranquistes durant la Transició.

L'any 2000 va tornar a protestar de manera activa, plantant-se cada dia a la plaça de Sant Jaume per demanar la independència del país. El mateix any publicà *Plantem-nos. Temes vius i pendents per al tombant de mil·lenni* amb Lluís Busquets i Grabulosa.

Als 65 anys va doctorar-se en Filosofia, després d'una brillant carrera de llicenciatura, on va obtenir matrícula d'honor en moltes de les assignatures. No va ser fins l'abril de 2007 que va publicar *Un Model Global de la Realitat (primera part: Model Menor)* i queda per publicar la segona part: el Model Major del qual ha deixat les bases pràcticament acabades per poder-lo continuar.

L'11 de setembre de 2002, en el marc d'un acte reivindicatiu celebrat al Fossar de les Moreres de Barcelona, pronuncià un polèmic discurs. Aquelles paraules li van valer el processament per part de l'Audiència Nacional que el va condemnar, el març de 2004, a 2 anys de presó i 4 d'inhabilitació.

El 17 de desembre de 2002, Lluís Maria Xirinacs havia declarat en defensa seva al Jutjat d'Instrucció núm. 8 de Barcelona: «*No crec que sigui delicte fer feina d'historiador (de la qual es pot discrepar): -de descriure una guerra d'alliberament nacional que dura ja quaranta anys, -i de comparar-la amb altres guerres.»* A la seva declaració també va dir: *«Són els tancs espanyols que ocupen el País Basc. Cap arma basca no vol conquerir Espanya.*»

Malgrat que hi havia una sentència condemnatòria de resultes de la qual, pesava damunt seu una ordre de recerca i captura, de moment, no se'l va detenir.

Un llibre colpidor on es recullen diversos articles i declaracions que fan reflexionar en temes de no violència és *El Terror, la Pau i el Sagrat* (2003).

Al seus 74 anys, el 25 d'octubre del 2005 a les 11:45 hores, va ser detingut per la Policia Nacional a una comissaria de Ciutat Vella (Barcelona), quan anava a renovar el seu DNI. En ser detingut, va exercir l'objecció lingüística en negar-se a signar la seva declaració en castellà.

Dos dies més tard, el 27 d'octubre de 2005, va ingressar a la presó Model de Barcelona, per ordre de l'Audiència Nacional, tot i que el mateix dia va ser traslladat al centre penitenciari de Can Brians a Sant Esteve Sesrovires (el Baix Llobregat). Tan bon punt es va conèixer el seu empresonament, diverses persones i col·lectius van reclamar-ne l'alliberament al·legant raons humanitàries per motiu d'edat. La fiscalia va ordenar-ne l'alliberament aquella mateixa tarda.

Els darrers anys Xirinacs també ha estat al darrere d'iniciatives com l'Arbre d'Assemblees del Poble, que intentà iniciar de manera pràctica amb la plantada a la Plaça de Sant Jaume.

L'any 2006 publica *Amnistia 77, Franco ha mort?*. Crònica de la plantada al carrer Entença en demanda de l'amnistia davant la presó Model de Barcelona (25-12-1975 – 14-10-1977)

L'11 d'agost de 2007 van trobar el seu cos al Pla de Can Pegot, dins del municipi d'Ogassa, al Ripollès, volent passar els seus últims dies en "la meva soledat i el meu silenci". Una voluntat reflectida en un escrit que va deixar al seu despatx, on també recordava haver viscut 75 anys en uns Països Catalans ocupats i recriminava la "covardia" dels líders polítics catalans en matèria de nacionalisme. Encara que alguns mitjans van donar per fet la hipòtesi del suïcidi, l'autòpsia revelà que Xirinacs morí per causes naturals.

El dia 16 d'agost de 2007 es van celebrar els funerals en la seva memòria, a l'església de Santa Maria del Mar, a Barcelona i, en acabar aquests, fou homenatjat al Fossar de les Moreres, el lloc on cinc anys abans havia fet el parlament que el va portar per darrer cop a la presó.

El novembre de 2007 es publicà el seu *Dietari final*, un doble dietari que va escriure durant els seus últims 5 anys i els 30 dies abans de la seva mort.